Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Ciprian Valah

Dosarul nr. 2ac-678/24
(2-22183333-02-2ac-27092024)

D E C I Z I E

30 septembrie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Roman Pascari și Constantin Roșca

Examinând în procedura scrisă cererea de apel declarată de reprezentantul I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE", Caraman Petru,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „ACCENT ELECTRONIC" împotriva I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE" cu privire la încasarea sumei cu titlu de îmbogățire fără justă cauză,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 iunie 2023, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „ACCENT ELECTRONIC" împotriva I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE" cu privire la încasarea sumei cu titlu de îmbogățire fără justă cauză,-

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. S.A. „ACCENT ELECTRONIC" s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE" cu privire la încasarea sumei cu titlu de îmbogățire fără justă cauză.
2. În motivarea acțiunii a menționat că la 23 august 2019 I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE" a publicat pe portalul achizitii.md anunțul privind desfășurarea licitației deschise de procurare a serviciilor „SW Subscription & Support Renewal produse IBM", având perioada de depunere a ofertelor între 15 septembrie 2019 și 22 septembrie 2019. Potrivit punctului 11 din anunțul de participare, serviciile urmau a fi prestate lunar, în perioada 1 octombrie 2019 – 30 septembrie 2020, în baza contractului, iar conform pct. 12 – termenul de valabilitate al contractului era prevăzut de 12 luni calendaristice.
3. Conform Documentației standard pentru realizarea achizițiilor publice de servicii, Capitolul II – Fișa de date a achiziției, punctul 3 „Pregătirea ofertelor", termenul de prestare a serviciilor a fost stabilit lunar, pentru perioada 1 octombrie 2019 – 30 septembrie 2020 (pct. 3.5), iar metoda și condițiile de plată prevedeau achitarea prin transfer lunar, în 12 rate egale, în termen de 20 de zile lucrătoare de la prezentarea facturii și a actului de prestare a serviciilor, cu acceptarea acestora de către beneficiar fără obiecții.

4. Astfel, în asociere cu „ACCENT TEHNO” S.R.L., a depus oferta de participare pentru loturile nr. 1, 2, 4, 8 și 9, în valoare totală de 4.864.962 lei fără TVA, achitând garanția pentru ofertă în sumă de 94.000 lei, ceea ce reprezenta 2% din valoarea totală a ofertei.
5. A menționat că, având în vedere cerințele licitației prevăzute în anunțul de participare și în documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de servicii întocmite de pârât, la 22 septembrie 2019 a depus oferta de participare pentru următoarele loturi: – ***** lei fără TVA. Toate serviciile urmau a fi prestate lunar, în perioada 1 octombrie 2019 – 30 septembrie 2020, conform termenilor stabiliți în documentația de atribuire.
6. A precizat că serviciile vizau licențe de abonament și suport pentru programe software ale producătorului IBM (IBM Software Subscription and Support – S&S), care asigură prelungirea termenului licențelor IBM deținute de autoritatea contractantă, actualizarea periodică a produselor și asistență tehnică. Aceste licențe au un termen fix de valabilitate de 12 luni și o dată aniversară determinată, oferind pe durata acestora acces la actualizări, corecții tehnice și suport permanent IBM (24/7 pentru probleme critice).
7. În continuare, a indicat că prin scrisoarea nr. 01/6559 din 8 noiembrie 2019, pârâta a informat-o despre desemnarea sa în calitate de câștigător pentru loturile nr. 1, 4, 8 și 9, indicând că proiectul contractului de achiziții publice urmează a fi transmis spre semnare. Totodată, a informat-o despre anularea atribuirii contractului pentru lotul nr.2 din cauza omisiunii pârâtului de a defini clar cerințele tehnice în documentația de atribuire.
8. Ulterior, la 22 noiembrie 2019, pârâta a expediat reclamantei proiectul contractului de achiziție publică, în care termenul de prestare a serviciilor a fost redus unilateral la 10 luni (1 decembrie 2019 – 30 septembrie 2020), iar suma contractului a fost diminuată la 4.054.141,32 lei, contrar condițiilor prevăzute în documentația de atribuire și în oferta desemnată câștigătoare. Astfel, în opinia reclamantului, pârâta a modificat unilateral condițiile esențiale ale contractului referitoare la termenul de prestare și valoarea acestuia, cu încălcarea documentelor de licitație și a legislației în vigoare.
9. Pentru clarificarea situației create, a solicitat poziția oficială a producătorului IBM, care a confirmat imposibilitatea reducerii termenului licențelor de tip anual (SW Subscription & Support Renewal), acestea putând fi prelungite doar pentru o perioadă fixă de 12 luni, începând din ziua imediat următoare expirării licenței existente, respectiv 30 septembrie 2019 în cazul pârâtului.
10. La 29 noiembrie 2019, reclamanta, în asociere cu S.R.L. „ACCENT TEHNO” a transmis pârâtului o scrisoare, prin care a reiterat imposibilitatea modificării duratei licențelor și a indicat că potrivit documentației de atribuire și ofertei depuse, serviciile trebuiau prestate lunar, în perioada 1 octombrie 2019 – 30 septembrie 2020, pe durata unui contract valabil 12 luni calendaristice.
11. La 2 decembrie 2019, pârâta a expediat reclamantei un nou proiect de contract de achiziții publice, prin scrisoarea nr.01/7051, în care termenul de prestare a serviciilor era indicat 16 decembrie 2019 – 30 septembrie 2020, iar prețul contractului redus la 3.857.972,77 lei, față de 4.864.962 lei prevăzuți în oferta câștigătoare.
12. În consecință, S.A. „ACCENT ELECTRONIC” a transmis pârâtei scrisoarea nr.87/19, prin care a comunicat imposibilitatea semnării proiectului de contract, deoarece acesta modifica condițiile stabilite prin anunțul de participare și oferta declarată câștigătoare, încălcând astfel art. 74 alin. (3) din Legea nr.131/03.07.2015, care interzice modificarea elementelor esențiale ale ofertei câștigătoare sau impunerea de noi cerințe ofertantului.

13. De asemenea, a solicitat restituirea garanției pentru ofertă, întrucât modificarea unilaterală a contractului nu permitea respectarea termenului și valorii licențelor IBM, vândute ca produs integru cu dreptul la servicii pe o perioadă de 12 luni, ce nu pot fi fracționate pe luni.
14. Prin scrisoarea nr.01/7093 din 4 decembrie 2019, pârâta a avertizat reclamanta că în cazul nesemnării contractului de achiziție publică, este în drept să respingă oferta și să atribuie contractul următorului ofertant clasat. Ulterior, prin scrisoarea nr.01/7368 din 13 decembrie 2019, reclamanta a fost informată despre reținerea garanției de 2% pentru oferta depusă și despre atribuirea contractului „BASS Systems" S.R.L. ca urmare a refuzului reclamantei de a semna contractul în termenul de 10 zile și neachitării garanției de bună execuție.
15. La 24 decembrie 2019, pârâta a restituit reclamantei suma de 12.917,31 lei din garanția pentru ofertă în valoare totală de 94.000 lei, reprezentând restituirea parțială a garanției depuse pentru participarea la licitația publică, rezultând un sold restant de 81.082,69 lei. Ulterior, prin scrisoarea nr.01/7664 27 decembrie 2019, reclamanta a fost informată că oferta sa a fost respinsă pentru nesemnarea proiectului de contract, atribuirea fiind realizată către „BASS Systems" S.R.L. Deoarece acesta nu a fost interesat să livreze licențele în condițiile stabilite, pârâta a anulat atribuirea contractului pentru loturile nr. 1, 4, 8 și 9.
16. A rezumat că pârâta a modificat unilateral condițiile esențiale ale contractului de achiziții publice, inclusiv perioada de prestare a serviciilor și suma contractului, contrar art. 74 alin. (4) din Legea nr.131 din 3 iulie 2015, precum și față de oferta declarată câștigătoare și documentația de atribuire. Prin aceasta, a fost pusă în imposibilitatea de a semna contractul, iar garanția pentru ofertă în valoare de 81.082,69 lei nu i-a fost restituită integral. Reclamanta a oferit garanția pentru ofertă în așteptarea încheierii contractului conform condițiilor stabilite prin anunțul de participare, documentația standard și oferta câștigătoare, iar pârâta era informat că, în lipsa încheierii contractului din motive neimputabile reclamantei, suma garanției urma să fie restituită. Modificările unilaterale realizate de pârât au împiedicat încheierea contractului conform ofertei, ceea ce a condus la reținția sumei garanției în detrimentul reclamantei.
17. Întemeindu-și pretențiile conform art.1, 9, 11, 16, 1979, 1981 alin.(4), 1984, 1985 Cod civil, Legii nr.131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice „ACCENT ELECTRONIC" S.A. a solicitat încasarea de la I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE" a sumei în mărime de 81.082,69 lei cu titlu de îmbogățire fără justă cauză.

Poziția instanței de fond:

18. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 iunie 2023 s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de S.A. „ACCENT ELECTRONIC" împotriva I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE" privind încasarea sumei cu titlu de îmbogățire fără justă cauză, s-a încasat de la I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE", în beneficiul S.A. „ACCENT ELECTRONIC" suma în mărime de 81082,69 (optzeci și unu mii optzeci și doi, 69) lei, cu titlu de îmbogățire fără justă cauză ce reprezintă nerestituirea de pârât a garanției pentru ofertă depusă de reclamantă.

Solicitarea apelantului:

19. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 12 iunie 2023, reprezentantul I.P. ,,AGENȚIA SERVICII PUBLICE", Caraman Petru a declarat apel împotriva acesteia, solicitând casarea încheierii din 12 iunie 2023 prin care a fost respinsă cererea de examinare a cauzei cu participarea părților în dezbateri publice, a încheierii din 12 iunie 2023 prin care a fost respinsă excepția de tardivitate a acțiuni și casarea integrală a hotărârii cu respingerea cererii de chemare în judecată înaintate de S.A. ,,ACCENT ELECTRONIC" ca neîntemeiată.
20. Ulterior, prezentând cererea de apel suplimentară, reprezentantul I.P. ,,AGENȚIA SERVICII PUBLICE", a solicitat casarea integrală a hotărârii cu respingerea cererii de chemare în judecată înaintate de S.A. ,,ACCENT ELECTRONIC" ca neîntemeiată.

Argumentele părților:

21. În motivarea cererii de apel, reprezentantul I.P. ,,AGENȚIA SERVICII PUBLICE" a indicat că hotărârea primei instanțe este neîntemeiată, deoarece nu a analizat corect articolul 68 alin. (4) din Legea privind achizițiile publice, care prevede că garanția ofertei se reține dacă ofertantul câștigător nu semnează contractul.
22. A reiterat că I.P. ,,AGENȚIA SERVICII PUBLICE" a organizat o licitație pentru servicii IBM, iar S.A. ,,ACCENT ELECTRONIC" a fost desemnat câștigător, după ce a depus o garanție de 2% din ofertă. Totuși, S.A. ,,ACCENT ELECTRONIC" a refuzat ulterior să semneze contractul, motiv pentru care aceasta a fost obligată să anuleze licitația și, conform legii, să rețină garanția depusă.
23. Apelanta a afirmat că a acționat corect și de bună credință, restituind o parte din garanție pentru serviciul neexecutat dar refuzul semnării contractului a provocat întârzieri și prejudicii. În această conjunctură, apelanta a concluzionat că se află în prezența unei excepții de la instituția îmbogățirii nejustificate.
24. În privința pretențiilor S.A. ,,ACCENT ELECTRONIC" care susține că termenul de prestare a serviciilor a fost modificat, apelantul a precizat că legea permite autorității contractante să facă modificări și clarificări ale documentației de achiziție.
25. Colegiul reține că acțiunea înaintată de S.A. ,,ACCENT ELECTRONIC" împotriva I.P. ,,AGENȚIA SERVICII PUBLICE" cu privire la încasarea sumei cu titlu de îmbogățire fără justă cauză, a fost examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, reglementată de capitolul XXI[1] Cod de procedură civilă.
26. În conformitate cu art. 276[4] alin. (5) Cod de procedură civilă *,,instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art.276[3] fiind aplicabile corespunzător".*
27. Potrivit art. 276[3] alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă *,,procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părţi de a examina cererea în şedinţă publică".*
28. Astfel, respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimatei cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.
29. În referința depusă, intimata a reiterat circumstanțele expuse anterior în cererea de chemare în judecată, menționând suplimentar că refuzul de a semna contractul de achiziții publice, determinat de modificarea unilaterală a condițiilor de livrare de către

I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE” ”, nu poate constitui un temei legal pentru a refuza restituirea garanției pentru ofertă.

30. Totodată, intimata a subliniat că principiul caracterului obligatoriu al ofertei produce efecte juridice reciproce, atât pentru operatorul economic, cât și pentru autoritatea contractantă. În această ordine de idei, potrivit acesteia, I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE” avea obligația de a elabora proiectul contractului de achiziții publice în conformitate cu oferta prezentată de S.A. „ACCENT ELECTRONIC”, desemnată câștigătoare a procedurii de licitație, fără a interveni unilateral asupra duratei de prestare a serviciilor sau asupra valorii contractului. Î
31. În cele din urmă, intimata a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 12 iunie 2023.

Aprecierea instanței de apel:

32. Analizând argumentele apelului prin prisma actelor și circumstanțelor cauzei, raportate la dispozițiile legale incidente speței, Colegiul conchide că apelul urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de fond și remiterea cauzei la rejudecare, din motivele ce succed.
33. În conformitate cu art. 373 din Codul de procedură civilă *„instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.*
34. Colegiul civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).
35. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
36. Conform art. 385 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă „*instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze integral hotărîrea primei instanţe şi să trimită cauza spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art.388 alin.(1) lit.d) şi i). La solicitarea participanţilor la proces,*

instanţa de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanţă în cazul prevăzut la art. 388 alin.(1) lit. b)".

37. Art. 386 alin.(1) lit. d) indică că *"Hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat".*
38. Încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural este reglementată de art. 388 Cod de procedură civilă care la alin.(2) stabilește că *" Săvîrşirea altor încălcări decît cele consemnate la alin.(1) constituie temeiul casării hotărîrii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluţionarea eronată a cauzei".*
39. Instanța de apel reține că la adresarea cu prezenta cerere de chemare în judecată S.A. „ACCENT ELECTRONIC" s-a bazat pe faptul că I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE" a modificat în mod unilateral și nelegal proiectul contractului de achiziții publice, schimbând atât termenul de prestare a serviciilor, cât și valoarea totală a contractului, în contradicție cu anunțul de participare, documentația de atribuire și oferta declarată câștigătoare, considerând că a fost pusă în situația de imposibilitate obiectivă de a semna contractul într-o formă care nu corespunde cerințelor inițiale și care contravine art. 74 alin. (3) din Legea nr. 131/2015, ce interzice modificarea elementelor esențiale ale ofertei la momentul încheierii contractului.
40. Deoarece refuzul de semnare nu a fost unul nejustificat, ci determinat de încălcările autorității contractante, care a introdus condiții noi și neprevăzute, iar licențele IBM nu pot fi achiziționate pentru o perioadă mai mică de 12 luni, reclamanta a apreciat că nu pot fi reținute consecințele juridice prevăzute de lege pentru refuzul culpabil de semnare, inclusiv reținerea garanției de participare și a solicitat încasarea de la I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE" a sumei în mărime de 81.082,69 lei cu titlu de îmbogățire fără justă cauză.
41. Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță a acceptat în procedură scrisă acțiunea civilă, iar soluționând-o, a concluzionat asupra temeiniciei acesteia.
42. În același timp, din materialele cauzei urmează că prin cererea din 19 aprilie 2023, reprezentantul I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE", iar prin cererea din 11 mai 2023 și reprezentantul S.A. „ACCENT ELECTRONIC" au solicitat examinarea cauzei în procedură generală cu participarea părților. Prin încheierea din 12 iunie 2023, reținându-se că probele anexate sunt suficiente pentru examinarea cauzei, a fost respinsă cererea reclamantului privind examinarea cauzei în procedură generală.
43. De asemenea, la 19 aprilie 2023, reprezentantul I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE" a invocat excepția de tardivitate, care a fost respinsă prin încheierea din 12 iunie 2023.
44. Pentru a dispune astfel, prima instanță a reținut că dreptul la acțiune s-a născut la 13 decembrie 2019 – moment de altfel acceptat de ambele părți. Respectiv adresându-se în instanță la 13 decembrie 2022, S.A. „ACCENT ELECTRONIC" a respectat termenul de prescripție de trei ani, or, s-a adresat în instanță în ultima zi a termenului.
45. Colegiul civil observă că, deși inițial apelantul I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE" și-a manifestat dezacordul cu modul de desfășurare a procedurii, soluția privind excepția de tardivitate și soluția pe fond, prin cererea de apel suplimentară, și-a precizat poziția, limitând criticile la soluția pronunțată pe fond, în sensul că nu este de acord cu admiterea cererii de chemare în judecată, solicitând casarea integrală a hotărârii și respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

46. Totodată, în susținerea netemeiniciei acțiunii, apelantul I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE” a invocat că prima instanță nu a interpretat corect dispozițiile art. 68 alin. (4) din Legea privind achizițiile publice, care prevăd posibilitatea reținerii garanției de ofertă în cazul în care ofertantul desemnat câștigător refuză semnarea contractului. Mai mult, a considerat că a acționat în conformitate cu legea și cu bună-credință, restituind o parte din garanție pentru serviciile neexecutate, pe când refuzul reclamantului de a semna contractul a generat întârzieri și prejudicii autorității contractante. În aceste condiții, apelanta a conchis că situația dedusă judecății reprezintă o excepție de la aplicarea instituției îmbogățirii nejustificate, invocată de reclamant.
47. Așadar, examinând legalitatea hotărârii contestate în raport cu materialele cauzei și cu cadrul normativ aplicabil, Colegiul civil constată necesitatea remiterii cauzei spre rejudecare în prima instanță, de către un alt complet de judecată. Aceasta deoarece instanța de fond, soluționând cauza, a aplicat în mod eronat procedura simplificată, necorespunzătoare naturii juridice a litigiului, ceea ce a condus la limitarea dreptului părților de a beneficia de dezbateri contradictorii efective asupra obiectului cauzei. În aceste condiții, cauza trebuia examinată potrivit procedurii generale, iar nerespectarea acesteia este de natură să influențeze rezultatul soluției pronunțate.
48. Potrivit art. 276^2 alin.(1) Cod de procedură civilă *”Dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depăşeşte 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanţei, fără a se lua în considerare dobînzile, penalităţile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă”*.
49. Alin. (2) a normei menționate stabilește că *”Procedura reglementată de prezentul capitol nu se aplică în materie fiscală, vamală sau în cazul răspunderii pentru prejudiciul cauzat de o autoritate publică ori de o persoană cu funcţie de răspundere şi al răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată, precum şi în cazul litigiilor cu privire la drepturile nepatrimoniale”.*
50. Aceste excluderi de la alin.(2) urmăresc să delimiteze cauzele de natură pur civilă, bazate pe raporturi contractuale de drept privat, de cele în care este implicată o autoritate publică în exercițiul prerogativelor sale de putere publică, situație în care litigiul capătă un caracter administrativ-jurisdicțional, necesitând dezbatere completă și contradictorie.
51. Din actele dosarului rezultă că litigiul izvorăște dintr-un raport juridic născut în contextul unei proceduri de achiziții publice, în cadrul căreia S.A. „ACCENT ELECTRONIC” a depus o ofertă în calitate de operator economic participant la licitație, iar I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE” a acționat în calitate de autoritate contractantă.
52. Controversa juridică s-a născut ca urmare a refuzului I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE” de a restitui garanția pentru ofertă, reținându-se că operatorul economic ar fi refuzat semnarea contractului din cauza modificării unilaterale a condițiilor de livrare.
53. Prin urmare, raportul juridic litigios nu este unul pur civil, ci derivă din activitatea de putere publică a autorității contractante, exercitată în temeiul Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice. Aceste acte, inclusiv decizia de reținere a garanției, au caracter de acte administrative de gestiune, întrucât sunt emise în exercitarea atribuțiilor legale ale autorității contractante. Ele implică răspunderea unei autorități publice care

acționează în regim de putere publică, iar în consecință, pot genera răspunderea acesteia pentru prejudiciul cauzat unui participant la procedura de achiziție publică.

54. Reținerea garanției de către I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE” decurge din exercitarea atribuțiilor publice în cadrul procedurii de atribuire, ceea ce determină caracterul public-administrativ al raportului juridic și, în mod substanțial, implică răspunderea autorității publice pentru actele sale, inclusiv pentru eventualele rețineri nejustificate ale garanției. Prin urmare, litigiul prezintă elemente de răspundere în sarcina unei autorități publice.
55. Chiar dacă suma solicitată de reclamant de 94.000 lei se încadrează sub plafonul prevăzut la alin. (1) al art. 276² Cod de procedură civilă, textul de lege stabilește excepții imperative care prevalează asupra cuantumului atunci când natura cauzei se încadrează în ipotezele alin. (2).
56. În speță, reținerea garanției de participare de către I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE” constituie un act de autoritate, emis în exercitarea atribuțiilor de putere publică, iar acțiunea reclamantei are ca scop obligarea autorității publice la restituirea unei sume de bani ce se pretinde a fi fost reținută ilegal. Prin urmare, cauza intră sub incidența excepției prevăzute de art. 276² alin. (2) Cod de procedură civilă, referitoare la răspunderea pentru prejudiciul cauzat de o autoritate publică.
57. Stabilirea temeiniciei reținerii garanției impune examinarea unor aspecte care privesc întinderea discreționalității autorității contractante, conformitatea proiectului de contract cu oferta câștigătoare și documentația de atribuire, existența sau inexistența unei conduite de natură să justifice reținerea garanției și respectarea termenelor și garanțiilor procedurale. Aceste aspecte implică administrarea unor probe relevante, audieri contradictorii și, eventual, interpretări ale unor norme substanțiale și procedurale specifice achizițiilor publice.
58. Aplicarea procedurii simplificate într-o cauză de natură administrativ-patrimonială a avut ca efect limitarea garanțiilor procesuale ale părților, în special a principiului contradictorialității și dreptului la o apărare efectivă.
59. Având în vedere că prima instanță a aplicat în mod eronat procedura cu valoare redusă într-o cauză exclusă prin lege de la aplicarea acesteia, Colegiul civil reține că hotărârea atacată a fost pronunțată cu încălcarea normelor de drept procedural.
60. În aceste condiții, chiar dacă prin apelul suplimentar apelantul nu a mai reiterat expres critica referitoare la încheierea prin care a fost respinsă cererea sa de examinare a cauzei în procedură generală, Colegiul civil reține că instanța de apel este ținută să verifice legalitatea hotărârii atacate în ansamblul ei și să observe din oficiu aplicarea greșită a normelor procedurale imperative**,** atunci când acestea au influențat soluția pe fond.
61. În speță, instanța de fond a aplicat eronat procedura în cauză, limitând examinarea la o procedură necorespunzătoare, cu consecința restrângerii dreptului părților la contradictorialitate deplină și la administrarea completă a probatoriului. Această încălcare privește norme de ordine publică, respectiv regulile privind forma și maniera de examinare a cauzei, care garantează realizarea unui proces echitabil.
62. Or, chiar dacă apelantul nu a mai insistat expres asupra acestui motiv în apelul suplimentar, instanța de apel nu poate menține o soluție pronunțată în cadrul unei proceduri greșite**,** deoarece legalitatea procedurii reprezintă o precondiție obligatorie pentru validitatea hotărârii. În virtutea principiului legalității, Colegiul civil are obligația

de a înlătura din oficiu orice act procesual întocmit cu încălcarea dispozițiilor imperative ale legii.

63. Prin urmare, eroarea instanței de fond în determinarea procedurii aplicabile constituie, în sine, un temei de casare, întrucât a afectat întregul curs al judecății și a avut potențialul de a influența soluția pe fond. Rejudecarea cauzei este necesară pentru a asigura părților un proces desfășurat cu respectarea strictă a regulilor procedurale, în cadrul procedurii corespunzătoare prevăzute de lege.
64. În consecință, pentru asigurarea respectării principiilor procesuale precum disponibilitatea, contradictorialitatea, dreptul la apărare și legalitatea procedurii, cauza urmează a fi trimisă spre rejudecare primei instanțe, într-un alt complet de judecată, cu examinarea litigiului în procedura generală, corespunzătoare naturii sale juridice.
65. Aceste omisiuni exclud posibilitatea examinării cauzei în apel în fond. Aplicarea acestei proceduri simplificate, necorespunzătoare naturii litigiului, ar restrânge drepturile procesuale ale părților în administrarea probelor și dezbateri, ceea ce ar putea influența soluția asupra litigiului dedus judecății.
66. În acest sens, instanța de apel reține că, potrivit art. 6 CEDO, partea trebuie să dispună de o posibilitate reală și efectivă de a-și apăra drepturile în condiții de egalitate cu adversarul său. Or, ignorând cererile reclamanților și valorificând înscrisuri aflate în afara cadrului procesual legal, concomitent cu aplicarea unei proceduri simplificate necorespunzătoare, prima instanță a afectat dreptul de acces la justiție garantat de art. 5 Cod de procedură civilă.
67. În lipsa accesului efectiv la justiție, toate celelalte garanții procedurale își pierd consistența, întrucât derivă din această prerogativă fundamentală. Astfel, chiar dacă art. 385 Cod de procedură civilă nu consacră expres ipoteza rejudecării pentru asemenea situații, principiile procesuale civile impun o interpretare sistemică și finalistică. Atunci când dreptul la apărare și echitatea procedurii sunt serios compromise, instanța de apel nu poate substitui rolul primei instanțe în analiza probelor și soluționarea cererilor procesuale. Rejudecarea se impune ca un remediu indispensabil pentru restabilirea legalității și temeiniciei procesului.
68. Deci, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru, ajunge la concluzia de a admite apelul, a casa hotărârea primei instanțe și a remite cauza la rejudecare în aceeași instanță, într-un alt complet de judecată.
69. La rejudecarea cauzei, prima instanță urmează să ia în considerație cele relatate supra, să întreprindă măsurile necesare pentru examinarea cauzei, în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, cu înștiințarea legală a părților despre acțiunea depusă, cu comunicarea actelor, comunicarea datei, locului și orei examinării cauzei, respectând principiul egalității părţilor în drepturile procedurale, astfel încât părţile să aibă posibilitatea de a depune referința și probele sale, de a-și formula poziția, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii poziţiei sale, de a-şi expune punctul său de vedere asupra iniţiativelor instanţei, totodată păstrându-și imparţialitatea şi obiectivitatea, creând condiţii pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanţelor cauzei.
70. În conformitate cu prevederile art. 376 alin. (1^1), art. 385 lit. d), art.390 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Se admite apelul declarat de reprezentantul I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE”, Caraman Petru.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 12 iunie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „ACCENT ELECTRONIC” împotriva I.P. „AGENȚIA SERVICII PUBLICE” cu privire la încasarea sumei cu titlu de îmbogățire fără justă cauză și se trimite cauza spre rejudecare, în aceeași instanţă, în alt complet de judecată.

Decizia instanţei de apel nu se supune recursului, fiind definitivă şi irevocabilă de la pronunţare.

Președintele completului Ruxanda

Pulbere

Judecători Roman

Pascari

Constantin

Roșca